

Для развития обозначенной программы и внедрения новых необходимо информировать общественность об имеющихся возможностях взаимодействия. Это информирование возможно проводить путем проведения различных рекламных акций, размещения информационных блоков в СМИ, Интернете и т. д. На данный момент лишь малое количество представителей бизнеса знают и используют необходимые для них возможности вузов.

Данное взаимодействие образовательных структур и бизнеса полезно тем, что позволит доводить научные разработки до бизнес-структур с одной стороны и обогащать экономическую науку практическими знаниями в области функционирования бизнеса. Средства от реализации программ могут быть направлены на развитие научного потенциала вузов.

Отдельно следует отметить, что данное взаимодействие позволит повысить эффективность среднего и малого бизнеса, часто не имеющего средств для содержания своих отделов (это обусловлено тем, что они нужны одновременно или время от времени), а также способствует укреплению материальной базы для развития научного потенциала вузов.

Литература: 1. Мескон М. Основы менеджмента / М. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоури. – М.: Дело, 1992. – 704 с. 2. Вольнец-Руссет Э. Я. Коммерческая реализация изобретений и ноу-хау (на внешних и внутренних рынках): Учебник. — М.: Юристъ, 1999. – 328 с. 3. Доронина М. С. Организация международных научно-технических связей: Учеб. пособ. Ч. 1. – Харьков: РИО ХГЭУ, 1997. – 76 с. 4. Штумпф Г. Договор о передаче ноу-хау. – М.: Прогресс, 1998. — 320 с.

*Стаття надійшла до редакції
21.03.2008 р.*

УДК 330.341.1:338.3

Павленко І. А.

ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

The problems of forming the economical mechanism of innovative enterprising regulation in national economy are studied. The factors and conditions for such mechanism creation are considered. The indicators for assessment of economical mechanism of innovative activities' regulation efficiency on the macrolevel is offered.

На сучасному етапі розвитку ринкових відносин в Україні та впровадження інноваційної моделі української економіки головним завданням є усунення негативних тенденцій, що склалися в інноваційному підприємстві. Проблеми впровадження інноваційної моделі як гаранта забезпечення конкурентоспроможності вітчизняної економіки не можуть у сучасних умовах вирішуватися лише адміністративними методами. Скерування інноваційного підприємства в заданому напрямі має відбуватися, насамперед, за допомогою дії важелів непрямої дії, які знаходяться в арсеналі економічного механізму управління інноваційним процесом та відповідають принципам ринкової економіки.

Питання специфіки дії економічного механізму регулювання інноваційного підприємства в постсоціалістичній економіці є недостатньо розробленими та не знайшли широкого висвітлення у вітчизняній науковій літературі. Тому гострота проблеми вдосконалення економічного механізму регулювання інноваційної сфери не зникає, а її актуальність підвищується у зв'язку з нагальною потребою забезпечення конкурентоспроможності вітчизняної економіки. Враховуючи зазначене, темою даної статті є розробка пропозицій щодо напрямів удосконалення економічного механізму регулювання інноваційного підприємства на сучасному етапі формування й розвитку ринкових відносин в Україні.

Економічний механізм є ваговою складовою інноваційної системи країни та потужним інструментом державного регулювання інноваційного підприємства. Індикатором його досконалості виступають рівень продукування новацій, стан інноваційної активності суб'єктів господарювання, обсяги виробництва інноваційної продукції і, в кінцевому підсумку, стан конкурентоспроможності національної економіки.

Формування економічного механізму регулювання інноваційного підприємства в кожній країні відбувається за індивідуальною схемою і залежить від чисельних факторів, до яких, у першу чергу, відносяться: стан та тенденції розвитку національної економіки, ринкових відносин і ринкової інфраструктури, проблеми розвитку інноваційного підприємства, потенціал наукової бази, рівень інноваційної та інвестиційної активності суб'єктів підприємства, досконалисть нормативно-правової бази, умови функціонування податкової системи, умови попиту на внутрішньому і зовнішньому ринках, традиції національного виробництва та управління публічними фінансами, участь у міжнародному поділі праці, розвиненість механізму міжнародного технологічного обміну та трансферу технологій, рівень безробіття, інфляція тощо.

Інноваційне підприємство не може розглядатися ізольовано, відокремлено від цілісного народного господарського комплексу, через те що воно є його невід'ємною частиною. Однак інноваційний процес має свою специфіку, яка повинна враховуватися при формуванні й удосконаленні економічного механізму його регулювання. Удосконалення і розвиток економічних методів управління інноваційним процесом має відбуватися на основі загальних економічних законів, законів розширеного відтворення інноваційної діяльності та принципів системності й комплексності побудови національної інноваційної системи.

Насамперед, необхідно враховувати, що інноваційний процес є багатограним і багатоетапним та охоплює його чисельних суб'єктів зі своїми індивідуальними економічними інтересами. Сутність удосконалення інноваційної діяльності в умовах становлення й розвитку ринкової економіки полягає в перебудові економічних відносин на основі врахування інтересів суб'єктів інноваційного підприємства. Тому при підборі форм і методів економічного впливу на суб'єктів господарювання першочерговим завданням є врахування економічних інтересів господарюючих суб'єктів усіх ланцюгів інноваційного процесу за умов забезпечення функціонування його як єдиного цілого.

Узгодження інтересів суб'єктів інноваційної діяльності є складним процесом, оскільки передбачає погодження цілей функціонально відокремлених між собою господарюючих блоків, ефективність діяльності кожного з яких у кінцевому підсумку позначається на його оцінних результатах — обсягах та ефективності виробництва інноваційної продукції в країні. Необхідно також урахувати, що всі елементи економічного механізму регулювання інноваційної діяльності тісно взаємопов'язані, і зміна одного з них на певному етапі інноваційного процесу неминуче призведе до зміни інших елементів та стану всього інноваційного процесу. У цьому реалізується принцип комплексності, дотримання якого є запорукою досягнення мети підвищення ефективності інноваційного підприємства.

Разом з тим необхідно враховувати і ту особливість інноваційного процесу, що зміна параметрів та форм регулювання одного з його етапів не завжди одночасно змінює потенціал інших ділянок єдиного ланцюга у зв'язку з певною їх ізольованістю. Тому інструментарій економічного механізму регулювання інноваційного підприємництва має бути індивідуально визначеним для кожного із послідовних етапів продукування новачків, їх матеріалізації та просування на внутрішній і світовий ринок товарів, робіт і послуг залежно від поточного їх стану, перспективних цілей та бути оптимальним для збалансованого функціонування інноваційного процесу в цілому.

Коригування економічного механізму регулювання інноваційного підприємництва має бути підпорядковане створенню умов для інтенсивного розвитку економіки, забезпеченню її конкурентоспроможності в умовах використання обмежених ресурсів і досягненню максимального економічного результату в усіх сферах народногосподарського комплексу.

В економічному механізмі регулювання інноваційного підприємництва в умовах становлення та розвитку ринкової економіки ключовими напрямками його вдосконалення постають організація, планування, стимулювання інноваційного процесу, ціноутворення на інноваційну продукцію тощо. Через хаотичність і теоретичну необґрунтованість формування ринкової економіки в Україні і, зокрема, стосовно функціонування інноваційної сфери потенціал зазначених складових економічного механізму був не в повній мірі реалізованим.

До організаційних питань належить, зокрема, проблема формування відносин власності в науковій сфері, організація діяльності державних і недержавних науково-дослідних організацій, умови їх співпраці між собою та з державою, умови комерціалізації результатів наукових досліджень, задіяння малого підприємництва в інноваційній сфері тощо.

В Україні інституціональні зміни у структурі власності, що пов'язані з переходом до ринкових відносин, у найменшій мірі торкнулися наукової сфери, де сектор приватної власності залишається майже не розвиненим. Такий стан не сприяє розвитку конкуренції як гаранта підвищення ефективності діяльності цієї галузі народного господарства. У той же час у більшості розвинених країн чисельність науково-дослідного персоналу, зайнятого у приватному секторі, становить більше 60% кадрового наукового потенціалу країни. До того ж частка підприємницького сектору в загальнонаціональних витратах на наукові розробки перевищує 65% [1]. Натомість в Україні частка коштів підприємств і організацій, витрачених на фінансування наукових та науково-технічних робіт, у загальній сумі таких витрат становить близько 30% [2].

В Україні залишається не вирішеним питання прав власності на винаходи й розробки, робота над якими фінансувалася за державні кошти, не створені умови для кооперативної співпраці наукових та підприємницьких структур з питань упровадження інноваційних розробок, малий бізнес практично усунений від виробничого, в тому числі й інноваційного процесу. Ці проблеми вимагають законодавчого врегулювання та практичного вирішення органами державної влади.

Потужним важелем стимулювання інноваційної діяльності в умовах формування й розвитку ринкової економіки є податкова система. Вона є інструментом непрямої дії на суб'єкти господарювання і тому найбільш відповідає принципам ринкової економіки. Стимулююча функція податкової системи реалізується шляхом надання окремим платникам податків пільг та привілеїв з метою створення найбільш сприятливих умов для їхньої діяльності.

У розвинених країнах ринкової економіки необхідність стимулювання розвитку інноваційного підприємництва обумовлена ускладненнями відтворювального процесу в сучасній ринковій економіці, а також тим, що в умовах вільного ринку інноваційна сфера не отримує належного розвитку. Для її стимулювання застосовуються різноманітні податкові пільги, знижки, способи обрахунку податкової бази тощо [3 — 5].

Причому податкове стимулювання в цих країнах спрямоване на створення сприятливих умов для інноваційної діяльності переважно приватних підприємницьких структур і відбувається шляхом:

включення витрат на дослідження та розробки приватного сектору в собівартість продукції;

застосування системи адресних податкових пільг, спрямованих на нарощування обсягів наукових витрат великими корпораціями й залучення малого та середнього бізнесу до інноваційної діяльності;

пільгового кредитування науково-технічних розробок і пайового фінансування великих інноваційних проектів;

безкоштовної передачі або надання у використання на пільгових умовах державного майна чи землі для організації інноваційних підприємств (в основному у сфері науки, середнього і малого бізнесу) та формування наукової інфраструктури в регіонах.

При цьому слід зауважити, що в деяких європейських країнах (Фінляндії, Швеції, Німеччині) стимулювання інноваційного процесу здійснюється наданням прямої фінансової підтримки, в тому числі у вигляді грантів і пільгових кредитів. Пряме державне фінансування має цільове спрямування, що дозволяє урядам визначати, які сектори економіки або технології потребують першочергового розвитку й державної підтримки [6].

Тобто основою економічного механізму державної інноваційної політики розвинених країн є поєднання конкурсного бюджетного фінансування проектів, програм, окремих дослідницьких структур з різноманітними методами непрямого стимулювання наукової та інноваційної діяльності при постійному пошуку найбільш оптимального їх поєднання.

Податковий механізм в економічно розвинених країнах формувався протягом десятиліть, він відпрацьовувався з урахуванням завдань економічного розвитку, дії чисельних факторів, комплексної дії на суб'єктів господарювання всієї податкової системи. Зведення гнучких, регулярно поновлюваних і ретельно сформульованих правил оподаткування забезпечує ефективне функціонування всього податкового механізму й вирішення актуальних проблем в економіці країни та можливість прогнозування її розвитку. Тому наявність в Україні Податкового кодексу, зорієнтованого на вирішення невідкладних завдань упровадження інноваційної моделі вітчизняної економіки, є умовою та запорукою максимальної реалізації потенціалу податкового механізму у вирішенні нагальних проблем інноваційного процесу і економіки країни в цілому. Проте, незважаючи на тривалі дискусії з приводу прийняття Податкового кодексу, що відбуваються під час виборів до Верховної Ради України та її роботи протягом кількох останніх скликань, Податкового кодексу як зведення взаємоузгоджених, стабільних, відпрацьованих норм оподаткування різних видів господарської діяльності в Україні не прийнято. Цим здебільшого і пояснюється той факт, що інноваційна діяльність в Україні не стала привілейованою сферою бізнесу, а податковий механізм не тільки не сприяє її розвитку, а ще й створює умови для її згорання.

Зокрема, зупинення дії статей 21 і 22 Закону України "Про інноваційну діяльність", які встановлювали особливий режим оподаткування інноваційної діяльності, не було компенсовано жодним законодавчим актом для стимулювання такої специфічної сфери, і, таким чином, було ліквідовано систему стимулювання інноваційної діяльності, виключено інноваційну діяльність з переліку особливої, яка кардинально відрізняється від звичайної, має високий ступінь ризику та вимагає значних одноразових капіталовкладень.

На погляд автора, у вітчизняному законодавстві пільгові норми оподаткування інноваційної діяльності, які до їх відміни призводили до зловживань і тому спровокували прийняття рішення про їх скасування, вимагають диференційованого підходу до встановлення податкових преференцій на кожному етапі інноваційного процесу з урахуванням особливостей його

функціонування та ступеня трансформації ринкових відносин. Якщо на стадіях проведення фундаментальних досліджень, прикладних наукових розробок, проектування, виготовлення промислових дослідних зразків нової техніки та технології доцільно, крім прямого державного фінансування, запровадити податкові пільги для суб'єктів інноваційної діяльності різних форм власності, то на наступних етапах інноваційного процесу, які пов'язані з комерціалізацією новачків, справедливим було б надання суб'єктам інноваційної діяльності податкового кредиту, який обов'язково через певний час повинен повертатися до фондів суспільних фінансів.

Особливого значення стимулювання інноваційної діяльності набуває в період, коли постає необхідність її активізації у зв'язку з проявами негативних тенденцій у цьому процесі. Налагодження та досягнення необхідних темпів у інноваційній діяльності в цій ситуації має відбуватися на плановій основі. При цьому необхідно зважувати на те, що впровадження ринкового механізму в нашій країні відбувалося й відбувається без урахування специфіки функціонування багатьох галузей народногосподарського комплексу, десятиліттями утворюваних інтеграційних і кооперативних зв'язків між ними. Все це негативно позначилося на сфері наукової та інноваційної діяльності, призвело до хаотичності цього процесу та під впливом чисельних факторів практично виключило інноваційну сферу з числа визначальних складових у процесі економічного відтворення. В такій ситуації відновлення системи взаємодії науки й підприємницького комплексу, впровадження ринкових важелів регулювання й стимулювання інноваційної діяльності, вдосконалення нормативно-правової бази інноваційного підприємництва та всього організаційно-правового механізму має відбуватися на системній основі, в певній послідовності, в певні терміни і з визначенням відповідальних за стан справ у сфері наукової та інноваційної діяльності. Тобто використання планових засад у сучасних умовах становлення національної інноваційної системи й розвитку інноваційного підприємництва є, на думку автора, дієвим засобом удосконалення економічного механізму регулювання інноваційного підприємництва.

Досягнення задекларованих стратегічних цілей щодо впровадження інноваційної моделі економічного розвитку української економіки передбачає реалізацію цілого комплексу системних, обґрунтованих заходів теоретичного, методичного та практичного спрямування з питань формування й функціонування національної інноваційної системи. З точки зору економічної теорії та практики, в цій проблемі особливо актуальним є питання оцінювання економічної ефективності інноваційної діяльності. Без його вирішення утруднюється вибір і оцінка оптимальних напрямів інноваційного підприємництва в умовах обмежених фінансових, матеріальних, трудових та інших ресурсів, визначення економічно доцільних варіантів інноваційних розробок з урахуванням потреб конкретних споживачів, обґрунтування доцільності вкладення власних та іноземних інвестицій, участі в міжнародних інноваційних проектах тощо. Тому питання визначення економічної ефективності інноваційних розробок є вагомим складовою економічного механізму регулювання інноваційного підприємництва та всієї національної інноваційної системи.

Підтвердженням значущості цієї проблеми є чисельні дослідження вітчизняних і російських учених теоретичних аспектів визначення економічної ефективності інноваційної діяльності. Питання ефективності нововведень постійно знаходяться також у полі зору зарубіжних вчених.

Слід зауважити, що існуючі в Україні чисельні теоретичні формули визначення вартісних величин ефективності та ефекту від упровадження інноваційних проектів базуються в основному на прийнятих у колишній радянській соціалістичній економіці методах визначення загальної (абсолютної) економічної ефективності капітальних вкладень, які з деякими припущеннями дозволяли в тодішніх умовах визначати показники ефективності капіталовкладень.

Проте використання звичної категорії економічної ефективності та економічного ефекту стосовно інноваційного

процесу в сучасних умовах України не дозволяє отримати об'єктивну оцінку ефективності реальних інвестицій. Це пов'язано з іншими умовами господарювання та динамічними процесами в економічній системі, які докорінно змінюють ситуацію щодо фінансового забезпечення інвестицій в інноваційній сфері, критеріїв ефективності для різних суб'єктів інноваційного процесу та умов визначення економічних показників через інфляційні процеси й невизначену ймовірність багатьох параметрів. Тому вченими загальновідомі формули розрахунку ефекту та ефективності обґрунтовано були скореговані шляхом урахування в математичних формульних виразах показників ймовірності інфляції, зміни цін, банківських кредитних ставок, ризиків тощо. На теперішній час існує більше 250 формул визначення економічної ефективності інноваційних проектів.

Незважаючи на чисельність і популярність даних досліджень серед науковців, на теперішній час це питання залишається дискусійним та остаточно не з'ясованим. Це обумовлено цілою низкою факторів, серед яких, на погляд автора, основними необхідно виокремити наступні.

Сьогодні методичні підходи до визначення економічної ефективності інновацій не структуруються відповідно до їх класифікації. Проте відповідно до класифікаційних ознак інновації повинні об'єднуватися в певні класифікаційні групи, кожна з яких має свої особливості та індивідуальні характеристики за масштабами можливого розповсюдження новачків, їх значущістю в розвитку продуктивних сил, способом виникнення, сферою дії, джерелом фінансування, рівнем ефективності, ступенем упровадження тощо. Таке різноманіття характеристик інновацій об'єктивно обумовлює чисельність методичних підходів до розрахунку економічної ефективності кожної новачки.

Крім того, існуючі методики визначення економічної ефективності нововведень відзначаються громіздкістю, складністю розрахунків та відсутністю для цього необхідної інформації, перехресною дією багатьох факторів і величин, задіяних у математичних формулах. Це ускладнює розрахунки, а в деяких випадках унеможливлює їх.

Необхідно зазначити, що інноваційний процес складається з цілого ряду етапів, які можуть функціонувати окремо один від одного, в певних ізолюваних умовах. Тому економічна оцінка інновацій може і має здійснюватися на всіх стадіях інноваційного процесу: від проведення фундаментальних досліджень до виготовлення й реалізації готової інноваційної продукції та в цілому інноваційної політики держави. Без такої оцінки унеможливлюється реалізація інноваційної стратегії країни, координація діяльності суб'єктів інноваційного підприємництва та оптимізація витрат державних і недержавних коштів у цій сфері діяльності.

Намагання пристосувати єдині методичні підходи визначення показників ефективності до всіх етапів інноваційного процесу не можуть бути виправданими. Так, продукування інноваційних ідей відбувається на стадії фундаментальних і прикладних наукових досліджень. Економічна оцінка такого роду робіт у вартісному вимірі неможлива, оскільки їхнім результатом є нова інформація, нові знання, формування науково-технічного потенціалу, оцінка яких сумою коштів виглядає не переконаливо. На теперішній час відсутня загальновизнана беззаперечна теорія ефективності витрат на науку та не знайдені надійні індикатори порівняльної характеристики результатів наукової діяльності.

Проте ефективність наукових фундаментальних і прикладних досліджень повинна мати оцінку за будь-яких умов, тому що вони здійснюються в основному за кошти публічних фінансів, які мають бути контрольованими й використовуватися раціонально. На погляд автора, ефективність наукової роботи має оцінюватися виключно з точки зору визначення економічної доцільності фінансування наукових програм. Таке оцінювання має здійснюватися на підставі не тільки бібліометричних та кількісних показників діяльності вчених, але переважно на підставі експертних оцінок фахівців різних

галузей щодо якісних характеристик результатів наукових робіт, їх інновативності та вагомості для перспектив розвитку народногосподарського комплексу країни.

Крім науковців в інноваційному підприємстві задіяні інші чисельні суб'єкти, зокрема, інвестори, підприємці, різного роду посередники тощо. Для кожного з них упровадження інноваційної розробки пов'язане з певною, особливою господарською діяльністю, характер якої, мета, комерційні цілі та кінцеві результати для кожного з них у ринкових умовах мають свої індивідуальні виміри.

Тому ефективність упровадження інновації кожний із суб'єктів оцінює та вимірює своїми власними критеріями, виходячи зі своїх власних інтересів і цілей. А це означає, що єдиного методичного підходу до визначення універсального показника економічної ефективності інноваційного підприємства існувати не може в принципі.

Крім різних суб'єктів, існують ще й різні рівні економічної системи, відносно яких може розглядатися й розраховуватися економічна ефективність інноваційного підприємства. Це — рівень народного господарства в цілому, регіональний рівень, галузевий рівень, рівень фірми або суб'єкта інноваційного підприємства, рівень інноваційного проекту, рівень споживача інноваційної продукції. Очевидно, що для зазначених рівнів економічна ефективність має відрізнятися за методикою розрахунку, обсягом, масштабом даних для здійснення відповідних оцінок тощо.

На макроекономічному рівні критерії економічної ефективності інноваційного підприємства також мають декілька характеристик. Вона може розглядатися з позиції успішності інноваційної політики держави в цілому, з позиції наповнення дохідної частини державного бюджету, впливу на соціальний стан громадян, впливу на екологічний стан навколишнього середовища та природокористування тощо. Методичні підходи до визначення економічної ефективності кожного з цих напрямів мають значно відрізнятися, а існуючі формалізовані підходи не можуть урахувати чисельні фактори, які впливають на їх значення. Крім того, теоретичне визначення показника за допомогою складних математичних формул ще не означає можливість їх практичного використання через брак або низьку достовірність необхідної інформації на момент проведення розрахунків.

Це пов'язане, в першу чергу, з тим, що в умовах формування й розвитку ринкових відносин на терені постсоціалістичної економіки існує певна невизначеність в економічних процесах, у здійсненні господарської діяльності, зокрема у сфері науки й інноваційної діяльності, та існуванні різних видів політичних, економічних, екологічних, соціальних та інших ризиків. Передбачуваність цих ризиків і ступінь їх імовірності значно відрізняються та на даному етапі соціально-економічного розвитку практично не можуть бути визначеними на перспективу. Крім того, зазначені види ризиків є тісно пов'язаними та взаємообумовленими, тому їх вплив на величину економічної ефективності не може ігноруватися й розглядатися окремо, ізольовано одне від одного.

Передбачити та оцінити ці взаємопов'язані чинники практично неможливо. Тому вартісні показники економічної ефективності, яким притаманні ознаки ймовірності і значення яких переважно залежить саме від вірогідності цих факторів, у дійсності навіть приблизно не можуть бути розрахованими на певний момент часу, на найближчу і віддалену перспективу. Отже, достовірну величину сумарного економічного ефекту або ефективності від упровадження інновацій розрахувати практично неможливо.

На думку автора, кількісним орієнтиром економічного ефекту інноваційного проекту може бути лише показник поточного економічного результату, який розраховується для вже впровадженого інноваційного проекту, за фактом його реалізації на певний момент часу комерціалізації нововведення. Він визначає співвідношення затрат та фактично отриманого економічного результату від нововведення за фіксований період. Однак цей показник не може в цілому

характеризувати ефективність новації та бути критерієм в оцінці її економічної значущості.

Викладені обставини не виключають необхідності економічного оцінювання інноваційного підприємства. На погляд автора, воно може відбуватися шляхом експертної оцінки доцільності та перспективності здійснення інноваційної діяльності, яка може формулюватися на будь-якій стадії інноваційного процесу щодо реалізації інноваційної наукової ідеї, впровадження інноваційного проекту, комерційної реалізації інноваційної продукції тощо. Вона має здійснюватися експертами, розробниками, спеціалістами з урахуванням чисельних факторів і, насамперед, з урахуванням сфер можливого розповсюдження нововведення та екстраполяції можливого економічного результату на майбутнє. При цьому вагомі нововведення мають проходити державну експертизу з метою оцінювання їх значення для всього народногосподарського комплексу країни й визначення необхідності та обсягів державної підтримки таких інноваційних проектів на початкових етапах інноваційного процесу.

На думку автора, числові значення економічної ефективності інноваційного підприємства доцільно розраховувати лише для загальнодержавного, макроекономічного рівня. До основних індикаторів ефективності, на погляд автора, необхідно віднести такі показники: частку витрат на наукову та науково-технічну діяльність у відсотках до ВВП; інноваційну активність суб'єктів підприємства як відношення кількості суб'єктів, що займаються інноваційною діяльністю, до загальної їх кількості; частку інноваційної продукції (товарів, робіт, послуг) у загальному обсязі виробництва; частку інноваційного виробництва у загальному виробництві валового внутрішнього продукту. Зазначені показники дають змогу комплексно оцінити результативність інноваційної політики держави, проаналізувати ефективність зусиль державного апарату управління щодо переходу на інноваційну модель розвитку вітчизняної економіки, визначити тенденції, що складаються у формуванні інноваційного потенціалу економіки, розвитку науково-технічних досягнень та їх упровадженні в усі сфери суспільного життя, здійснювати моніторинг поточної ситуації в інноваційній сфері та прогнозування економічних коливань. Вони методично доступні для розрахунку та можуть бути визначені з певним ступенем достовірності.

Удосконалення економічного механізму регулювання інноваційного підприємства має позитивно вплинути на розвиток мотиваційних факторів формування інвестиційних ресурсів інноваційного спрямування у вітчизняних суб'єктів підприємства, покращить інноваційний клімат в Україні, забезпечить зміну негативних тенденцій у науковій та інноваційній сфері в позитивному напрямку, стимулюватиме активізацію інноваційного бізнесу та безпосереднім чином сприятиме підвищенню конкурентоспроможності вітчизняного виробництва.

Література: 1. Иванова Н. И. Национальные инновационные системы. — М.: Наука, 2002. — 244 с. 2. Наукова та інноваційна діяльність в Україні. Статистичний збірник / Держкомстат України. — К., 2005. — 360 с. 3. Бойко И. Промышленная политика: опыт Японии // <http://www.innovrussia.ru/foreign.html> 4. Зангеева С. Б. Технопарки и техноэкополисы как основа национальной инновационной системы / С. Б. Зангеева, С. А. Филин // Инновации. — 2004. — №6 (73). — С. 14 — 24. 5. Леонтьев Л. И. Опыт стимулирования инновационной деятельности за рубежом // Инновации. — 2003. — №4. — С. 11 — 13. 6. European Innovation Scoreboard // Cords focus supplement. — 2001. — №18. — P. 1 — 40.

Стаття надійшла до редакції
13.05.2008 р.